

The logo for Fjellhaug internasjonale Høgskole is centered on a dark green background. The background features a faint, dotted world map. The logo itself consists of the letters 'FiH' in a large, bold, white, sans-serif font. To the right of 'FiH', the words 'Fjellhaug', 'internasjonale', and 'Høgskole' are stacked vertically in a smaller, white, sans-serif font.

FiH Fjellhaug
internasjonale
Høgskole

Modell for kulturanalyse (A. Redse)

3.	Språk / kommunikasjon Daglig tale Fortellinger, poesi... Direkte – indirekte tale Verbal – Nonverbal	Sosialmoral, historie, tradisjoner Avtaler, skikk og bruk , rolleforventninger , barneoppdragelse	Institusjoner Familie, politiske inst., utdanning , religiøse (tidligere erfaringer). Egalitære vs. hierarkiske
2.	Tenkemåter / forståelse Logisk – Systematisk (vestlig) Intuitiv – Mystisk (Sør-Asia) Relasjonell – Praktisk (mange muslimske kontekster)	Verdisyn: Ulik etisk tilnærming «Nytteetikk / konsekvensetikk» (formål) Pliktetikk / rettferdighetsetikk	Motivasjonskrefter: Hvorfor handler vi slik vi gjør? Skyld - Rettferdighet Skam – Ære Frykt – Trygghet
1.	Grunnleggende virkelighetsoppfatning: De store fortellingene (Verdens opphav og mål) Epistemologi (Hva er sannhet?) Ontologi (Hva er virkelighet?)		

Motivasjonskrefter

Hvorfor handler vi slik vi gjør?

1. Skyld – rettferdighet (Indre krav, «Gud» – dårlig samvittighet)
 - Individualistiske kulturer
 - Konfliktløsning: Oppgjør/ tilgivelse (koble inn lærer/skolen/foreldre – søke oppgjør)
 - **Potensiale:** Jeg skylder meg selv / mine evner / samfunnet / Gud å gjøre mitt beste («Flink pike»).
2. Skam – ære (Ytre krav - tape ansikt fremfor medmennesker)
 - Fellesskapskulturer
 - Konfliktløsning: Gjenopprette ære (Blodfeider, æresdrap, selvmord osv.) – **Ta til motmæle, koble inn «mine» venner/gjengen – gjøre gjengjeld. Svakheter = skam.**
 - **Potensiale:**
 - Utdannelse gir ære og status i samfunnet?
 - Vennlighet / høflighet gir ære?
 - Hva med skam? (bruk av vold medfører en grad av vanære...)
3. Frykt – trygghet (Frykter for fiender, krefter, styresmakter osv.)
 - Fellesskapskulturer
 - Konfliktløsning: Kontroll – **Inngå sterke allianser (trygghet), unngå lærer, skoleledelse osv.**
 - **Potensiale:**
 - Utdannelse gir trygghet / inntekt / kontroll?
 - Hva med frykt? (arbeidsledighet, samtale med rektor...)

Verdisyn/ Etikk

1. Hva er viktig for Muhammed å oppnå?

– Fysiske, sosiale, psykiske og åndelige behov

2 **Nytte/konsekvens** vs. plikt og rettferdighet

– «Hvilke handlinger gir meg (og mine) **best utbytte**», eller «hva bør jeg gjøre»?

- **Potensiale for skolearbeid og adferd?**
- **Fokusere på gevinst?**

Menneskesyn

- Menneskeverd, og **likeverd**
 - Utpreget etnisk, kulturell og religiøs stolthet på bekostning av andre.
- Individ – **Kollektiv**
 - Er fellesskapet viktigere enn individet eller er individets rettigheter ukrenkelige?
 - Individets identitet bestemmes individuelt og kollektivt.
 - Hvilket kollektiv er viktigst for Muhammed (og faren)?
- Mennesket som moralsk ansvarlig vs. determinisme
 - «Insha'Allah»
 - Passiviserende?

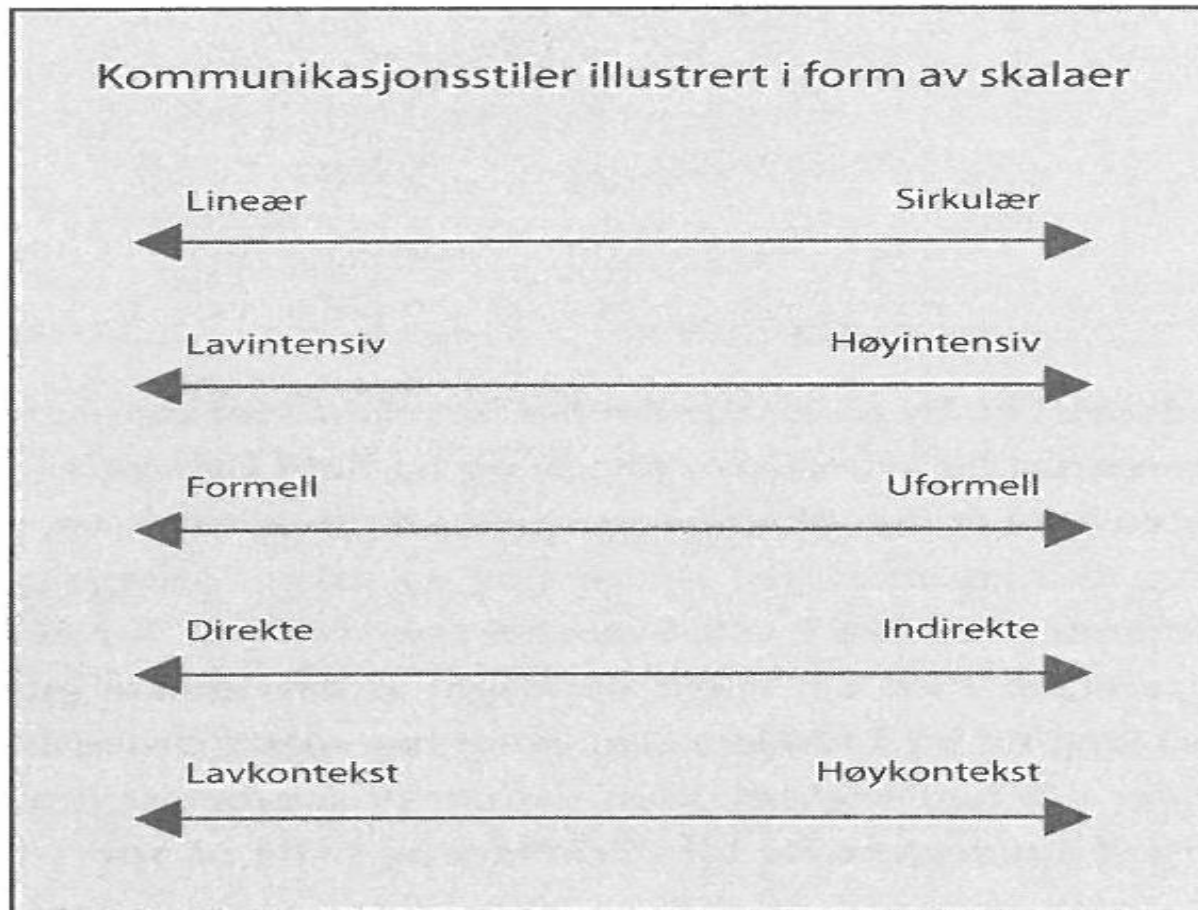
Tenkemåter / forståelse

- Logisk – Systematisk (vestlig)
 - Læremessig fokus – utdannelse er viktig (rasjonelt / objektivt)
 - Relasjoner / opplevelser er sekundært
- Intuitiv – Mystisk (Sør-Asia)
 - Opplevelser / følelser / meditasjon (relativisme)
 - Kunnskap mer enn bøker / vokse som msk.
- Relasjonell – Praktisk
 - Relasjoner mellom mennesker / grupper har prioritet
 - Hvilke grupper / mennesker? (familie, slekt vennegjengen vs. lærer, skole, klasse?)

Språk og kommunikasjon

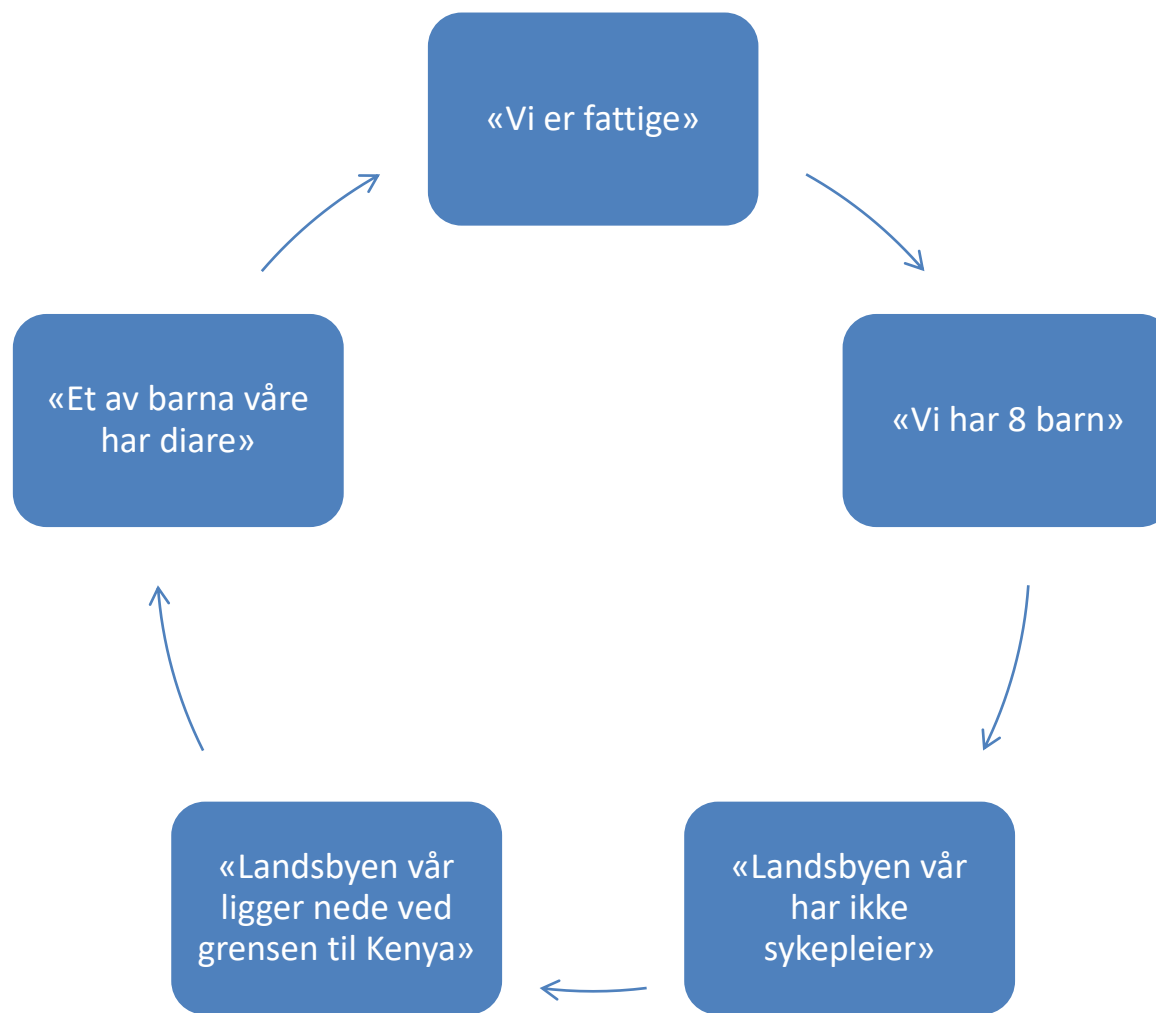
- Hvordan kommuniseres tanker/ følelser/ erfaringer i ulike kulturer?
- Lineær/ direkte tale i Skandinavia
 - Logisk-systematisk
- Sirkulær i Somalia?
 - Relasjonell-praktisk

«Kommunikasjon er krevende, særlig mellom mennesker»

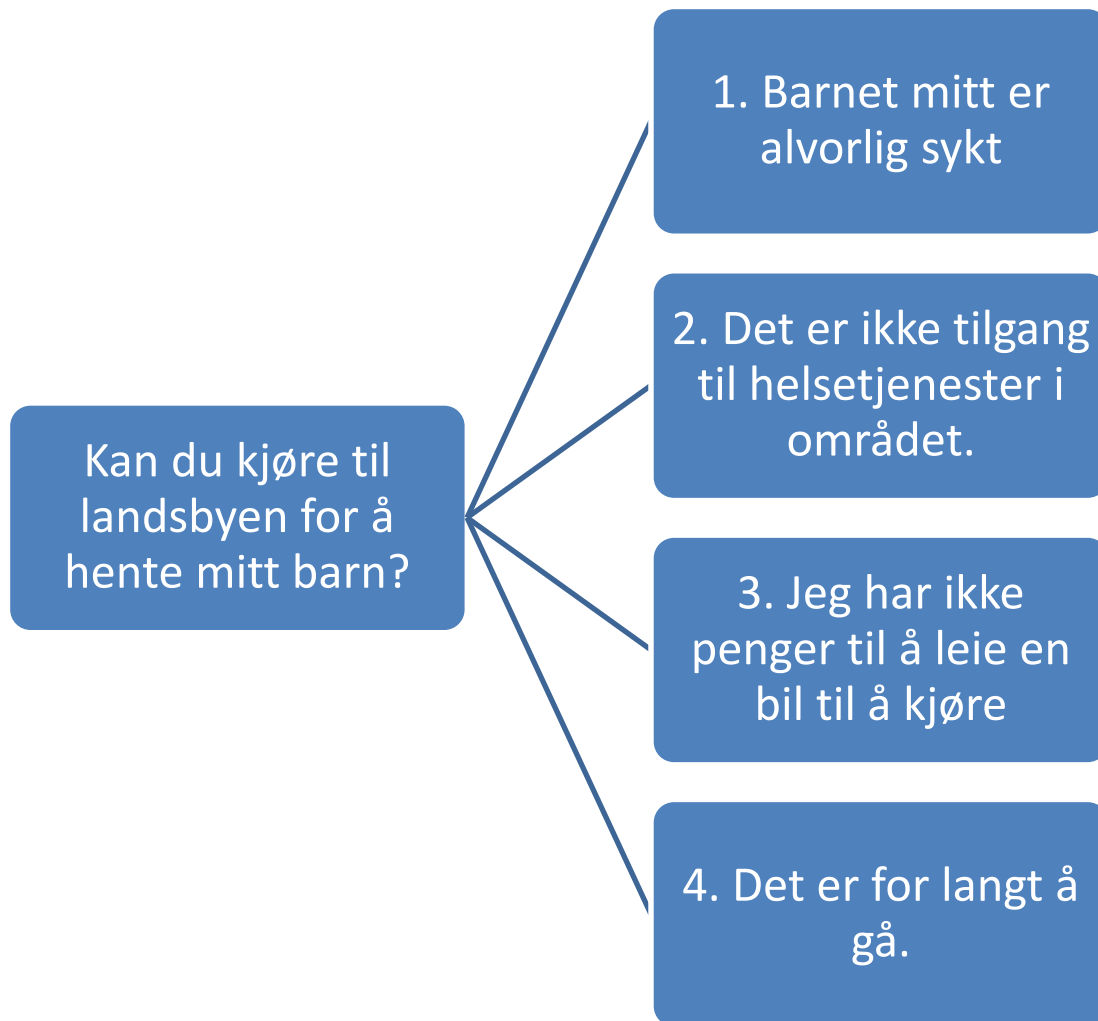


Sirkulær kommunikasjon:

Eks. 1 - Ukjente som banker på døra



Lineær kommunikasjon (logisk- tematisk sammenheng)



- Norge?
 - «Hold deg til saken»
 - «Det er bedre å kalle en spade for en spade»
 - «Å gå rundt grøten»
 - Unngår «svulstig» og symboltungt språk.
 - «En manns tunge er hans sverd» (Arabisk kulturkrets).
 - E.g. Poeter og poesi.
 - Lineær / direkte tale kan oppleves vulgær / naiv og krenkende.
- Særlige utfordringer knyttet til kulturmøter dominert av ulike kommunikasjonsformer?
 - Logisk-systematisk tankemåte.
 - Relasjonell-praktisk (harmoni). (Relativisme?)
 - Skam (fornedrende) å be direkte om hjelp.
 - Lyver - unngår sannheten.
 - Far krenkes (taper ansikt) av Lises direkte anklager. Hennes måte å møte faren på viser mangel på respekt. (Sønnen tilstede)
 - Hva er det Lise ikke sier, men som insinueres?
 - Oppdragelse? Tar ikke ansvar for Muhammed? Trusler? Barnevern?
- Sirkulær kommunikasjonsform er mest utbredt!

Lavintensiv vs. Høyintensiv kommunikasjonsstil

- Norge – pausepreget (venter på tur).
 - Kan oppleves kjedelig, strukturert, uinteressert, «utrygge pauser.»
- Somalisk / arabisk kulturkrets – høyløst, snakker samtidig – samtalen drives fremover hele tiden.
 - Bryter inn i den andres tale...
 - Kan oppleves kaotisk, aggressiv, uhøflig.

Direkte vs. Indirekte kommunikasjon

- Norsk tradisjon er direkte, men «ikke-konfronterende».
 - Tysk – langt mer konfronterende. Nordmenn = konfliktsky/unnvikende?
 - Vanskelig å vite hva som egentlig menes – forsiktige med direkte kritikk.
 - Både direkte og vag.
- Somaliere – snakker i imperativ!
 - Høflig tiltaleform anvendes ikke («Kan du...» / «Vær så snill»)

Lavkontekst til høyskontekst kommunikasjon

- Kontekst og non-verbale uttrykk angir mening.
 - Vanskelig for utenforstående å gripe.
 - Kan kanskje heller ikke forklare det selv.
 - Indirekte tale.
 - «Det bare er slik»



Lavkontekst	Høykontekst
<ul style="list-style-type: none"> • Informasjon er ofte eksplisitt og ikke skjult mellom linjene. • Det som sies, er ofte akkurat det som menes. • Potensielt konfronterende uttalelser er ofte bare et uttrykk for at man ønsker å opptre tydelig og komme fortest mulig til bunns i saken; de er ikke ment som fornærmelser. • Fokus på saker er som regel viktigere enn relasjonsbygging. • Profesjonelle forbindelser og nettverk er ofte flyktige og kortsiktige. • Diskusjoner er ofte svært lineære og korte. • Indirekte signaler og hinting fungerer av og til ikke. Det er bedre å gå «rett på sak». • Det legges ofte stor vekt på fakta og statistikk. 	<ul style="list-style-type: none"> • Informasjon er ofte implisitt og skjult mellom linjene. • Ikke-verbal kommunikasjon kan være like viktig som verbal kommunikasjon. • Det kan være svært viktig å passe på at ingen taper ansikt. • Relasjonsbygging kan være svært viktig for å lykkes. • Profesjonelle forbindelser og nettverk er ofte stabile og langsiktige. • Diskusjoner kan være sirkulære og omstendelige. • Problemer løses ofte med kreativitet og en indirekte, ikke-konfronterende kommunikasjonsform. • Det legges ofte stor vekt på tillit og intuisjon.

Institusjoner

Offentlig og privat sfære

- Tidligere erfaringer med skole. (Autoritative instanser)
- “Utdanning er skolens ansvar – ikke foreldrenes”.
 - Forventes ikke foreldredeltakelse. Avgrensede rom. Lise tar ikke ansvar.
 - Lærer er en autoritetsperson – ikke “elevens venn”. Må klare å holde orden.
- “Oppdragelse er foreldrenes ansvar”
 - Hvilke forventninger har egentlig skolen til hjemmet? (Studier: “Lite interesse...”)
 - Mangler forutsetninger for å hjelpe Muhammed
 - Hvordan oppdra barn uten verktøy? (skape endring)
 - Hva er egentlig formålet med denne samtalen?

Sosialmoral, historie og tradisjoner

- Foreldre i en “mangelkategori” (Sand 2009)
 - Norskferdigheter
 - Forståelse for norsk skole
 - Interesse for barnas utdanning
 - Kompetanse for samarbeid
 - Kompetanse for leksehjelp
 - Kulturell kapital er ikke relevant
- Kommunikasjonen på tvers av posisjon, kjønn, alder og kontekst.

Konklusjon

- Bevissthet om egen kulturell bagasje.
 - Kan ikke lære om alle andre kulturer, men kan ta et utenfrablikk på norsk kultur.
- Bevissthet om “den andres” kulturelle bagasje.
 - Vise interesse: “Dersom vi var i Somalia, hvordan ville denne situasjonen blitt løst?”
 - Involvere med deres kulturelle kapital.
- Akseptere egen “sårbarhet”.
 - “Jeg forstår ikke Muhammeds utfordringer. Kan du hjelpe meg?”



Fjellhaug
internasjonale
Høgskole